

Notă informativă
la proiectul hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 929/2009 cu privire la aprobarea „Cerințelor de calitate și comercializare pentru fructe și legume proaspete”

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Cu toate că Hotărârea Guvernului nr. 929/2009 a intrat în vigoare încă în anul 2012, o mare parte din fructele și legumele plasate în lanțul comercial nu corespund cerințelor stabilite în Hotărârea menționată, produsele nefiind etichetate, sortate sau calibrate conform cerințelor de calitate menționate, iar prețul acestora este standard pentru un amestec de categorii, soiuri sau calibru printre care se pot găsi și produse alterate, fapt care dezavantajează consumatorul.

Pentru soluționarea problemelor privind calitatea fructelor și legumelor din lanțul alimentar a fost adoptată Legea 237/2018 privind controlul de conformitate cu cerințele de calitate pentru fructele și legumele proaspete (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 486-498, art. 813), prin care a fost desemnată autoritatea competentă (Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor) care, urmează să monitorizeze și să stabilească un sistem de control în baza analizei riscurilor în vederea verificării conformității fructelor și legumelor proaspete cu cerințele de calitate stabilite.

Aprobarea actului normativ vizează agenții economici care produc, prelucrează, depozitează, sortează, ambalează, comercializează, importă și exportă fructe și legume proaspete și care trebuie să respecte cerințele de calitate și comercializare și să ia măsuri corective în caz de neconformare, de asemenea, va avea un impact semnificativ asupra consumatorului, mai ales în contextul promovării consumului de fructe și legume proaspete ca un element esențial al unui stil de viață sănătos.

În tabelele 1 și 2 sunt prezentate importul și exportul de fructe și legume în perioada 2021-2023.

Tabelul 1. Importul și exportul de legume (inclusiv cartofi) conform nomenclurii combinate a mărfurilor (poziția 07)

Indicator	u/m	Import			Export		
		2021	2022	2023	2021	2022	2023
Legume (inclusiv cartofi)	tone	56.503,42	70.992,26	99.721,83	19.605,10	20.440,03	25.410,34
Tarile CSI	tone	6.913,43	22.728,22	56.458,67	3.221,81	14.566,74	11.673,35
Tarile Uniunii Europene	tone	27.972,79	28.549,42	16.690,20	8.429,43	3.465,02	9.910,25
Celelalte tari ale lumii	tone	28.412,93	26.569,11	34.427,86	7.970,94	2.446,75	3.829,38

Tabelul 2. Importul și exportul de fructe (inclusiv struguri) conform nomenclurii combinate a mărfurilor (poziția 08)

Indicator	U/m	Import			Export		
		2021	2022	2023	2021	2022	2023
Fructe (inclusiv struguri)	tone	69.137,37	60.495,03	64.150,33	330.251,89	305.469,31	285.287,30
Tarile CSI	tone	2.855,28	1.124,81	1.488,82	280.087,64	231.231,25	163.552,79
Tarile Uniunii Europene	tone	12.744,94	11.014,00	13.190,42	46.219,76	59.657,85	106.809,94
Celelalte tari ale lumii	tone	53.606,29	48.416,70	49.535,24	210.423,71	203.667,04	131.922,05

Conform informațiilor prezentate anterior, observăm că piața principală pentru comercializarea fructelor moldovenești rămâne piața CSI, cu toate că exporturile către Uniunea Europeană înregistrează o creștere. În ceea ce privește legumele, există un interes semnificativ pentru exportul către piețele UE și alte țări din regiune.

În cadrul controalelor oficiale efectuate de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, cel mai frecvent, se atestă următoarele încălcări ale cerințelor de calitate și comercializare pentru fructele și legumele proaspete:

1. Produsele nu sunt sortate după categorii de calitate;
2. Produsele nu sunt expuse spre vânzare în ambalaje de desfacere noi, curate și care să permită menținerea caracteristicilor de calitate ale produselor pe durata comercializării. De cele mai multe ori, produsele sunt expuse la comercializare în ambalaje destinate transportării acestora, ceea ce contribuie esențial la diminuarea aspectului comercial al produselor.

3. Produsele nu sunt etichetate corespunzător. Lipsesc mențiunile obligatorii cu privire la datele de identificare a produsului (denumirea producătorului, ambalatorului/expeditorului și importatorului), natura și originea produsului, precum și condițiile de păstrare. Suplimentar, menționăm că au fost înregistrate cazuri de retur a prunelor la export pe motivul necorespunderii acestora cu cerințele de calibrare. Acest fapt impune consolidarea eforturilor întru intensificarea obligațiilor și responsabilităților operatorilor din domeniul alimentar cu privire la aplicarea cerințelor de calitate și comercializare a fructelor și legumelor.

Urmare a plângerilor parvenite prin linia fierbinte de la consumatori cu privire la calitatea proastă și lipsa informației pentru cumpărătorii de fructe și legume, inspectorii Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor au efectuat controale inopinate în unitățile de comerț din municipiul Chișinău.

În urma controalelor au fost depistate următoarele încălcări:

Lipsa informației necesare pentru consumatori despre, originea produsului, calitatea, calibrul, categoria, anul recoltei și informația cu privire la tratarea suplimentară a fructelor și legumelor;

Informații incomplete despre fructele și legumele proaspete, astfel este imposibil de urmărit trasabilitatea lor;

În depozit fructele și legumele neetichetate;

Legume neconforme plasate spre comercializare;

Expunerea în comercializare a fructelor și legumelor în stare de alterare.

Agenția a dispus retragerea din comerț a 220 kilograme de ardei, 180 kilograme de roșii și 80 kilograme de castraveți vizibil neconforme și care nu

corespund cerințelor minime de calitate. Operatorii din comerț au fost atenționați asupra necesității de procurare a fructelor și legumelor etichetate. De asemenea au fost întocmite procese verbale de contravenție.

Tabelul 3. Totalul de fructe și legume depistate neconforme

Indicator	u/m	Import		
		2021	2022	2023
Fructe și legume	tone	112,76	58,80	293,14

Totodată, Agenția atrage atenția că va monitoriza în continuare respectarea cerințelor de calitate, comercializare și etichetare a fructelor și legumelor proaspete plasate pe piață.

Agenții economici care respectă standardele de calitate pentru fructe și legume proaspete au șansa de a accesa mai multe piețe, reducând astfel riscul întâlnit în anul 2022, când embargoul impus de Federația Rusă a pus presiune pe agenții economici pentru a se adapta rapid la cerințele de calitate conform standardelor UE și pentru a-și redirecționa producția către alte piețe.

În același timp, este important ca standardele de calitate să fie respectate nu numai pentru produsele destinate exportului, ci și pentru cele comercializate pe piața internă, astfel încât consumatorii locali să beneficieze de produse de calitate.

În general, aceste standarde de calitate pentru fructe și legume proaspete, împreună cu monitorizarea implementării lor, sunt concepute pentru a asigura o funcționare corectă a pieței interne și pentru a facilita transferul eficient de produse pe aceste piețe, precum și pentru a diversifica piețele internaționale de desfacere.

Un alt instrument important pentru stat este consolidarea producătorilor în grupuri de producători, ceea ce poate contribui la sporirea disponibilității produselor autohtone pe piața internă și la consolidarea calității în sprijinul produselor naționale, precum și la menținerea competitivității prețurilor.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul nominalizat conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene. Proiectul transpune, cu excepția unor norme de procedură aplicabile doar în interiorul comunității:

- (transpune Partea B, Anexa I) Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 543/2011 al Comisiei din 7 iunie 2011 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului în ceea ce privește sectorul fructelor și legumelor și sectorul fructelor și legumelor prelucrate (CELEX: 02011R0543), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 157 din 15 iunie 2011, p. 1, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul delegat (UE) 2019/428 al Comisiei din 12 iulie 2018 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 543/2011 în ceea ce privește standardele de comercializare în sectorul fructelor și legumelor.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Cadrul normativ privind calitatea și comercializarea fructelor și legumelor proaspete, se referă la Cerințelor de calitate și comercializare pentru fructe și legume proaspete aprobate prin Hotărârea de Guvern 929/2009.

Principalele aspecte care au condiționat modificarea acestui act sunt:

- modificarea punctelor 1 și 2 și expunerea în redacție nouă;
- cerințe specifice în cazul etichetelor și ambalajelor;
- asigurarea uniformității calibrelor pentru unele produse;

<p>- cerințe de maturare a merelor.</p> <p>Având în vedere că accentul actual se pune pe calitatea produsului, nerespectarea prevederilor stipulate în Hotărârea de Guvern 929/2009 ar conduce la încetinirea activităților de export către Uniunea Europeană. De asemenea, există riscul ca o parte dintre producătorii existenți sau cei care doresc să intre în domeniul producției și/sau comercializării de fructe și legume proaspete să nu fie informați cu privire la standardele europene de calitate a produsului. Va tergiversa procesul de armonizare a legislației naționale cu cea a Uniunii Europene.</p>
<p>5. Fundamentarea economico-financiară</p> <p>Implementarea acestui proiect nu necesită alocarea resurselor financiare suplimentare de la bugetul de stat.</p>
<p>6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare</p> <p>Nu necesită modificarea altor acte.</p>
<p>7. Avizarea și consultarea publică a proiectului</p>
<p>8. Constatările expertizei anticorupție</p> <p>În temeiul art. 34 și 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul urmează a fi supus expertizei anticorupție, care va fi efectuată de către Centrul Național Anticorupție.</p>
<p>9. Constatările expertizei de compatibilitate</p> <p>Proiectul va fi supus expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene în conformitate cu art. 36 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative, fiind solicitată expertizei de compatibilitate de către Centrul de Armonizare a Legislației.</p>
<p>10. Constatările expertizei juridice</p> <p>Proiectul urmează a fi remis pentru expertiza justiție de către Ministerul Justiției, conform art. 36 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, iar rezultatele acesteia vor fi incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor</p>
<p>11. Constatările altor expertize</p> <p>În conformitate prevederile pct.11 sbpct. 21 lit. a) și lit. b) din Metodologia de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 23/2019, a fost elaborată Analiza impactului de reglementare, urmează a fi susținută de Grupul de lucru al Comisiei de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător.</p>

Secretar de Stat

Vasile ȘARBAN